

MAGAZÍN ZDRAVOTNÍHO KLAUNA

Humorin

LuCie MaTYáŠOVá

Máme v sobě všechny barvy duhy

Hlásí se

JIRÍ SUCHÝ

SÍLA
SMÍCHU

LeGRaCi
BeReMe
VáŽNě

**Klaunská
vizita**
(nejenom)
v Brně!

4 STRaNY
ZáBaVY
PRO DĚTI

ZDRAVOTNÍ KLAUN

ZDRAVOTNÍ KLAUN VIRTUÁLNĚ

zdravotniklaun

#zdravotniklaun

smích on-line
zdravotní klaun

www.zdravotniklaun.cz

EDITORIAL

MILÉ ČTENÁŘKY, MILÍ ČTENÁŘI,

časopis, který právě držíte v ruce, je docela speciální. Schovává se v něm totiž příběh Zdravotních klaunů, kteří mají jedno velké přání: rozesmát a potěšit ty, kteří to nejvíce potřebují. Malé pacienty v nemocnicích, jejich rodiče, zdravotnický personál, seniory.

Že to je opravdu velké přání? To ano! 86 klaunů a klaunek už ho plní dvacet let. A po celou tu dobu se stále učíme nové věci, hledáme nové cesty, jak dostat do smutných duší radost. Pořád si hrajeme, vymýšlíme nové programy a vypadá to, že jen tak nepřestaneme!

Za dobu, po kterou chodíme do nemocnic a domovů pro seniory, jsme dokázali rozdat neuvěřitelných 183 382 hodin smíchu!

Stejně jako na začátku je naše mise stále stejná, jednoduchá a srozumitelná: jako se nikdo nepřejí chleba, neomrzí se ani radost. Na své cestě jsme viděli hodně smutného, ale také hodně radostného. Máme kolem sebe lidi, kteří naší myšlenku rozumějí a pro které je stejně důležitá jako pro nás. Máme kolem sebe lidi, kteří nám důvěřují, a právě díky této důvěře můžeme nosit radost.

A jestli cítíte, že ve svém životě potřebujete klauna, zveme vás prostřednictvím tohoto časopisu do jeho světa.

Žijte smíchuplně!

Kateřina Slámová Kubešová
ředitelka organizace Zdravotní klaun

Šéfredaktorka

Alena Červenková

Redakce

Lukáš Houdek, Petr Jarčevský,

Kateřina Slámová Kubešová, Alena Seoud

Ilustrace

Monika Houdková

Grafika a sazba

Johana Kratochvílová, signatura.cz, s.r.o.

Foto na obálce

Jaroslav Bouzek

Fotografie

archív Zdravotní klaun, Tony Danilov, Martin Lífka, Jan Pírgl, Ivo Starzewski, Karel Šanda (foceno pro Deník), David Ševčík, Ondřej Bob Vojčiniak, Irena Zlámalová,

Korektury

agentura Taktiq

Vydavatel

Zdravotní klaun, o.p.s.

Paříkova 355/7, Praha 9

IČ: 26547953

Tisk

Business Media, s. r. o.

Nádražní 762/32, Praha 5-Smíchov

Cena tisku: 5,34 Kč

Registrace: MK ČR E 20587

Vychází: říjen 2021

Kontakt

www.zdravotniklaun.cz

+420 222 713 416

usmev@zdravotniklaun.cz

Zdravotní klaun online

fb: /zdravotniklaun

youtube: /zdravotniklaunvideo

instagram: #zdravotniklaun

linkedin: #zdravotniklaun

OBSAH

2

Klauni v Brně

4

ROZHOVOR: Gary Edwards

Sloužit světu je dobrý pocit

8

Síla smíchu

10

Klaun investuje i svou důstojnost

12

Klauni doporučují aneb Potěšte se!

13

Červený nos do každé nemocnice

16

PRO DĚTI:

Čtyři strany zábavy

19

Ty jsi Pěto, Pěta?

22

JEDEN DEN KLAUNA:

se sestrou Žitou Zářivou

24

Nejsme fňukací

28

Pečujeme o duši

30

Legraci bereme vážně

32

Hlásí se Suchý!

KLAUNI V BRNĚ!

TEXT Alena Červenková

Odpolední atmosféra na nemocničním oddělení je docela ospalá a čas se trochu vleče. Malým pacientům i jejich rodičovskému doprovodu je malinko dlouhá chvíle. To ještě netuší, jaká je čeká vizita. Klauniáda na oddělení pediatrie Dětské nemocnice FN Brno právě začíná.

V Černopolní ulici v Brně znají Zdravotní klauny velice dobře. Směnu tu mají každý den v týdnu a neobstojí před nimi žádné dveře, žádné oddělení. Humor a smích se (naštěstí) dostane všude: doslova od půdy až po sklep.

„Dobrý den! Já vím, že jsem vás zdravil, ale já zdravím průběžně, já jsem slušný!“ vysvětluje zdravotní sestře doktor Plcína alias Filip Teller. Spolu se svým kolegou, docentem Lubomírem Zarážkou (který si občas vypůjčuje podobu Dalibora Buše) začíná svou klaunskou vizitu na oddělení v pátém patře. „Kam jdete s tou tyčí, na pacienta?“ děsí se při pohledu na nezvyklý předmět v ruce zdravotní sestry. Ta se směje a uvádí

vše na pravou míru: na okno! Otevřít! „No tak to jsem se uklidnil a chcete pomoci?“ Sestra vrtí hlavou, dovede si představit, že by to nemuselo být jen tak.

Brněnská Dětská nemocnice je jedním z 63 zdravotnických zařízení, která v České republice klauni pravidelně navštěvují. A každá jejich návštěva je neopakovatelná. „To snad není možný!“ chytá se za hlavu šestiletý chlapec. Tahle věta je to jediné, co ze sebe mezi záchvaty smíchu dostane. Doktor Plcína se totiž snaží ubránit útokům malé plyšové andulky, kterou chlapec drží v ruce. „Au, hlídej si jí, ona mě kousla! Au!“ úpí klaun a srdnatě s plyšákem bojuje. Chlapecova maminka se v tu chvíli už také směje nahlas: „Je skvělé, jak Zdravotní klauni na děti fungují, syn se takhle upřímně už dlouho nezasmál,“ vysvětluje.

Dvojice klaunů mezitím vchází do vedlejšího pokoje, odkud se za

chvíli také ozývá smích, tentokrát doprovázený podivnými zvuky – docent Zarážka nemůže najít kliku. Naštěstí vybavení pokoje přežilo a klika se našla.

Dvojice se přesouvá z pokoje do pokoje, až před jedním zavolají na sestru: „My víme, tady se spí, tady

se dnes neklaunuje.“ Když zhruba po hodině zkontrolují pacienty na jednom oddělení, seběhnou klauni o patro níž. „Jak se dnes máte, vám to ale sluší, já jsem se na vás přišel podívat,“ vítá se s personálem klaun.

Z prvního pokoje je až na chodbu slyšet rozmrzelý dětský pláč. Maminka vychází ven a říká, že se její maličká dcerka na klauny moc těšila, v nemocnici už jsou celé dva týdny a teď má špatnou náladu. „Ale nakouknout můžete, byla by potom smutná, pamatuje si vás z JIPky,“ říká. Klauni tedy začínají tichounce hrát a pošlou do pokoje napřed plyšového Ruperta. Za chvíli pláč ustává, zvědavost je silnější.

Každý pokoj a každé lůžko znamená jeden příběh, který Zdravotní klauni vyprávějí už dvacet let. I když je každý příběh jiný, jedno mají společné. Humor je účinná zbraň proti chmurám a bolístkám. Klauni ji neváhají použít.

Sloužit světu je dobrý pocit

Na začátku všeho byl... **Gary**

Edwards. Americký umělec,

divadelník, který silou své

nezměrné energie vykult

základy a vystavěl celý dům,

ve kterém se Zdravotnímu

klaunovi dobře žije. O tom,

jak se z malého nápadu může

vyloupnout krásné posláni,

si povídal s uměleckým

ředitelem Zdravotního klauna

Petrem Jarčevským.

TEXT Petr Jarčevský,
umělecký ředitel Zdravotního klauna

Kdy jsi vlastně poprvé zkoušel klaunovat v nemocnici?

Když půjdeme úplně na začátek, moje první návštěva v nemocnici se odehrála v sedmdesátých letech v Americe. Ještě jsem byl na škole, byl to takový sociální experiment, nic víc. A musím říct, že to moc nefungovalo. Přišel jsem sám do nemocnice a nabídl jsem jim to na zkoušku. Jeden doktor byl vstřícný, ale i ten mě nechal klaunovat jenom v čekárně. Nakonec mě pustili na jeden pokoj, ale pak řekli: To stačí, nashle... Taky jsem klaunoval třeba ve vězení. To nefungovalo už vůbec. (smích)

Kdy se odehrála tvoje první klaunská návštěva v české nemocnici?

Snažím se vzpomenout si, kde to bylo... Už vím, v Ostravě! Znal jsem totiž jednu paní, která zase znala psychologa v nemocnici v Porubě. V té době už jsem věděl o podobných projektech jinde. Byl rok 1998 a klaunské návštěvy už běžely v Německu, v Rakousku, v Holandsku, v Belgii...

A tenkrát jsi dělal ještě něco jiného? Třeba hrál divadlo?

Devět měsíců z roku jsem trávil na turné. Každý rok jsem měl nové představení, nějakou komedii, a vyrážel jsem na cesty po celém světě. Hlavně po Evropě, ale hrál jsem všude – v Japonsku, v Číně, Jižní Americe, Severní Americe, ve dvaceti evropských zemích. A pak už jsem toho měl dost. Dělal jsem to už dlouho a chtěl jsem něco jiného.

A z toho se nakonec stalo klaunování pro nemocné děti...

Doba už byla jiná, než když jsem klaunování v nemocnici zkoušel poprvé. Všude byli naprosto otevření. Brzy bylo jasné, že je ten nápad vítaný, a že to funguje dobře. Hned jsem začal na několika místech, nejdřív v Ostravě a potom tady blízko v Pardubicích, v Ústí nad Orlicí.

V jiných zemích vystupovali klauni většinou ve dvojicích nebo sólo? Protože ty jsi tady ze začátku všechno dělal sám.

Ano, začínal jsem tady sám. Nikoho jsem tu totiž neznal. Ale už předtím jsem párkrát dělal v zahraničí workshopy pro jiné klauny, kteří pracovali v nemocnicích, takže jsem viděl, že ve světě to začíná být běžné. Nebo běžné možná ještě ne, ale že se to začíná obecně přijímat. Začal jsem hledat další klauny, podařilo se mi najít takovou malou skupinku herců, kteří to chtěli zkusit.

Takže cesta ke sdružení byla už jasná?

Sdružení jsem založil, ale mezitím jsem měl půl roku pauzu. Dostal jsem totiž práci v Německu na Expu. Dělal jsem jedno takové dost šílené představení. Hrál jsem pět měsíců, osmkrát denně, dvacet dní každý měsíc. Na konci jsem měl opravdu dost. Párkrát jsem se přistihl, že stojím na pódiu a nevím, v které části představení vlastně jsem. Když to děláš tolikrát po sobě a máš přestávku jen nějakých pět minut, div ti z toho nepřeskočí. Ale právě tyhle peníze jsem použil k tomu,

VIDĚL JSEM V TOM POTENCIÁL.
DVEŘE JSEM MĚL VŠUDE OTEVŘENÉ.
A KDYBYCH MĚL JEZDIT PO CELÉ ZEMI SÁM,
VŠECHNO BYCH TO NESTÍHAL.

abych založil sdružení. Otevřel jsem bankovní účet pro Zdravotního klauna, vložil jsem na něj peníze a našel jsem v Praze kancelář, takovou garsonku, pamatuješ? Mám fotku té naší první skupiny – udělali jsme ji tam v té garsonce. Postavil jsem si tam taky patrovou postel, abych měl kde spát.

Proč ses rozhodl založit sdružení, navázat na sebe několik dalších desítek lidí a starat se o ně? Mohl sis říct: ta práce se mi líbí, můžu to dělat v nemocnicích, ve vězeních, sám nebo ve dvou.

Viděl jsem v tom potenciál. Dveře jsem měl všude otevřené, a kdybych měl jezdit po celé zemi sám, všechno bych to nestíhal. Kromě toho jsem byl také v kontaktu s jinými sdruženími. Uměl jsem si tedy docela dobře představit, co by se tady dalo všechno dělat.

Vlastně ses trochu vzdal radosti z té přímé práce a musel jsi něco obětovat, abys zároveň fungoval jako manažer, komunikoval... na to ses ale těšil, ne?

Hlavní důvod, proč jsem se do toho pustil, nakonec byli lidé. Ano, mohl bych to dělat sám, ale pro mě ten projekt byl a pořád ještě je o lidech. Možná si vzpomeneš, jak jsem od začátku říkal, že chci vybudovat projekt, který by dal místním umělcům nějaký pevný základ. Uvolnili by si tak ruce na uměleckou tvorbu mimo nemocnici. To k tomu vždycky patřilo. Víím, jaké to je, být umělec na volné noze. Někdy máš hlad, jindy zase pocit, že ti patří celý svět. Sám jsem ve svém uměleckém životě žádné jistoty nebo jistý základ neměl, ale vždycky jsem si říkal, že by to nebylo špatné. Tak jsem to zkusil vytvořit aspoň pro ostatní. A to se, myslím, podařilo.

Takže ani na začátku jsi neuvažoval o tom, že by to byla dobrovolná práce?

Ne, protože dobrovolná práce nefunguje. Bývá to na úkor

VŽDYCKY JSEM VĚŘIL, ŽE ROZESMÁVAT LIDI JE DOBRÁ VĚC, ŽE TO SVĚTU NĚJAK POMÁHÁ.

spolehlivosti. Vždycky jsem taky vyžadoval určitou úroveň profesionality. Zdravotní sestry také nejsou dobrovolnice. Nemůžeš přece pustit do nemocnice dobrovolného lékaře, člověka bez potřebné průpravy, vzdělání, certifikace... to by taky nefungovalo. Nemocnice je prostředí, které vyžaduje profesionály. A když lidem nic neplatíš, nemůžeš po nich nic chtít. Na začátku jsme moc neplatili, protože jsem neměl tolik peněz a všechno jsem financoval ze svého. Ale vždycky jsem měl pocit, že to nakonec bude fungovat.

To je pro tebe typické, to přesvědčení, že to bude fungovat. Ale pak přijdou chvíle, kdy to nefunguje. Jak to řešíš?

Já to ale vidím jinak – spíš jako drobné překážky. Člověk se navíc tím procesem učí.

Na začátku byly všechny klauniády pro děti, pak jsme přibrali geriatric, vznikly různé speciální programy... může ZK podle tebe zamířit ještě na další místa?

Myslím, že ten náš záběr se rozšiřuje pořád. Co by tady ještě bylo možné? Dospělí. Taky jsme to už trochu dělali, a nějakou zkušenost tak máme. Zajímavé je, že jsme měli projekt online klauniád na Skypu už mnohem dřív, než přišla pandemie. Ta zkušenost se nám taky hodila. Nebo bychom mohli mít horkou linku pro lidi, kteří se potřebují trochu zasmát. Podle Světové zdravotnické organizace přibude psychických problémů, nejen u dospělých, ale i u dětí. Pandemie bude mít

podle mě velký psychický dopad na teenagery, protože mají biologicky danou silnou potřebu společenského kontaktu. A když ho nemají, trpí tím. Možná by stálo za to nějak se zaměřit na tohle.

GARY EDWARDS

Hudebník, profesionální klaun a zakladatel obecně prospěšné společnosti Zdravotní klaun v České republice. Američan, který se do České republiky dostal před 30 lety a našel tu nový domov. Přinesl sem a rozvinul myšlenku Zdravotních klaunů, umělců, kteří nosí humor a smích tam, kde je ho nejvíc potřeba.

PETR JARČEVSKÝ

Umělecký ředitel Zdravotního klauna a jeden z prvních klaunů, kteří se připojili ke Garymu. Dnes se zaměřuje především na odbornou a uměleckou přípravu týmu Zdravotních klaunů a spoluvytváří nové programy a projekty.

Já na tebe ale mám také otázku: Jsi v organizaci skoro stejně dlouho jako já. Jak ten projekt změnil tvůj život?

Ty znáš odpověď. Samozřejmě změnil, už proto, že tu práci vůbec dělám. Ale pamatuju si svůj úplně první workshop v Brně v nemocnici, že mě to nadchlo. Já jsem byl z divadelní fakulty zvyklý pracovat jinak – tohle proti tomu bylo strašně intenzivní a niterné, byla to pro mě strašně intimní věc. To se mi na tom líbilo úplně nejvíc – ta investice do lidí, a že na tebe někdo řve a nutí tě a zdáme z tebe všechno, a to je vlastně ten největší dar. I mě to změnilo. Nebylo pro mě ani tak důležité, že jsem začal, ale že jsem nikdy neskončil. Kolikrát

si můžeš říct, že se na to už vyprdneš, ale pak to neuděláš. A to je ta největší odpověď. S divadlem jsem skončil, někde jsem dal výpověď, ale tady ne. Nejde ani tak o to, co uděláš, ale co neuděláš. Že neskončíš. Nedokážu si představit, že bych s touhle zkušeností dělal něco jiného.

Třeba bys pracoval v divadle.

Máš pocit, že jsi změnil životy dalších lidí v organizaci?

Každopádně to není moje vina! (smích) Lidé mi to občas říkají, ale já za to nemůžu. Přečtete si pozorně příbalové informace! (smích) Můžeš samozřejmě vytvořit nějakou strukturu, organizaci, kde jsou dobré podmínky k růstu všech zúčastněných, a já doufám, že ZK je přesně tohle. Myslím, že pro mnohé umělce je možnost používat umění k bezprostřednímu přínosu na sociální úrovni radostná sama o sobě a může je podněcovat k dalšímu rozvoji. Jinak se totiž většinou společenským přínosem své práce příliš nezabýváme. Já jsem se o to ve své umělecké práci vždycky nějak snažil. Mohl jsem se vydat různými směry, nabízely se různé možnosti, ale já si vědomě zvolil, že chci lidi rozesmávat. Byla to trochu náhoda, ale taky to vyžadovalo vědomé rozhodnutí.

Rozesmát lidi je pro tebe největší hodnotou?

Vždycky jsem to musel trochu obhajovat, protože někteří lidé ode mě měli jiná očekávání a rozesmávat lidi se jim nezdálo dost dobré. Nepřipadalo jim to jako smysluplné využití mých možností, času a sil. Ale vždycky jsem věřil, že rozesmávat lidi je dobrá věc, že to světu nějak pomáhá. Obhajuji to i sám před sebou. Když se podíváš na všechno, co v životě děláme, dá se na to dívat také tak, že nám všem jde o jedno a totéž: být šťastní. Rozesmávat lidi a rozdávat štěstí, navíc s exponenciálním dopadem, vůbec není špatné povolání. Možná je to nakonec ten nejsmyslnější způsob, jak působit na okolní svět. Zdravotní klaun v tomto směru působí naprosto jednoznačně – úsměv, smích v těžké situaci je možná to nejčinnější. Sloužit světu je dobrý pocit...

Co bys u příležitosti toho 20. výročí popřál organizaci?

Tak přání, jo? Aby všichni, kdo spolu v organizaci pracují, měli z práce pořád radost. A aby nezapomínali, že tím přispívají světu. Tak jsme formulovali i poslání celé organizace.

Gary, děkuji za rozhovor – a za Zdravotního klauna.

SÍLA SMÍCHU

Pro příznivce zdravého životního stylu tu máme důležitou zprávu. Chcete být zdraví a v kondici? Naordinujte si každý den pořádnou dávku legrace. Zasmát se pořádně, od plic má na naši kondici neuvěřitelný vliv. Každý z nás je laboratoř, kde se přístroje zapínají smíchem.

Lepší PRACOVNÍ VÝKON

Cítíme se daleko míň ve stresu. Protože stres znamená připravenost k útoku, díky pozitivním hormonům se celé naše tělo díky smíchu uvolní. Vrátime se do klidného stavu. Díky oxyličení celého organismu se lépe soustředíme a můžeme se s veselou myslí vrhnout do práce!

NEJKRÁSNEJŠÍ HUDBA
JE LIDSKÝ SMÍCH.

—JAN WERICH—

Posílení IMUNITY

Mozek je přímo propojen s imunitním systémem. Deprese, hlavně ty dlouhodobé, imunitu snižují. Naopak pozitivní emoce a smích jsou pro imunitu přímo záruk.

Co se děje, když se smějeme:

- prohloubí se dech,
- do plic se tak dostává víc kyslíku,
- oxyličení organismu může pomoci zmírnit bolesti hlavy, v některých případech i bolesti zubů,
- až o 20 % se zvýší srdeční tep, krev začne proudit rychleji,
- rozhybe se bránice, to spustí drobné svalové vibrace,
- ty můžou ulevit bolestivě ztuhnutým svalům kolem páteře,
- náš organismus začne uvolňovat endorfíny, hormony štěstí,
- zvýší se hladina serotoninu a dopaminu, což vede k zastavení stresové reakce v organismu,

Větší KREATIVITA

Díky uvolnění a zklidnění mysli dokáže náš mozek snadněji řešit i složité úkoly, pozitivní povíky ovlivňují naše vnímání sebe sama. Větší sebedůvěra pak zvyšuje schopnost najít řešení.

- smích zvyšuje výdej energie, za hodinu hurónského smíchu spálíme až 120 kalorií,
- lehce se posilují břišní svaly, minuta intenzivního smíchu se vyrovná 15 minutám fyzických cvičení nebo tři čtvrtě hodině cvičení relaxačních.

Klaun investuje i svou důstojnost

TEXT: Alena Červenková

Než Zdravotní klaun poprvé oblékne červený nos a vtrhne do nemocnice, musí se toho hodně naučit.

Do školy klaun chodí i pak a učit se na klauna není žádná

legrace. Sedmero zvědavých otázek

o klaunském světě zodpovídá Lukáš

Houdek. Červený nos nasazuje od počátku

a v poslední době především dohlíží

na zdárné dospívání dalších

Zdravotních klaunů.

KLAUN NEMŮŽE NEMÍT NĚKOHU RÁD- TO JE SOUČÁST JEHO PŮVABU.

1. Proč jsou klauni profesionálové, a ne dobrovolníci

Protože klaunská práce je odborná a vyžaduje značnou kvalifikaci. Od jejich práce se toho hodně očekává, nejenom po umělecké stránce. Musejí být dochvilní, spolehliví, kolegiální, vyzrálé osobnosti. To všechno vyžadujeme a to všechno také

musíme ohodnotit. Po dobrovolníkovi nemůžeme chtít, aby byl každý týden v určitém hodinu na určitém místě. Ne jednou, ale třeba 15 let po sobě!

2. Proč se klauni vlastně něco učí

Protože to je umělecké řemeslo, které se odehrává ve specifickém prostředí nemocnice. Na začátku kurzu není

třeba orientovat se ve zdravotnictví. Potřebná je schopnost vcítit se druhého a umět mu poskytnout radost šitou na míru. K tomu pak už musíte vědět něco málo i o tom, jakou má dítě diagnózu, jak funguje nemocnice, základní povědomí o medicíně. To všechno ho naučíme. Máme certifikační vzdělávání, které trvá pět let a splnit ho musí bez výjimky každý klaun. Semináře jsou nejen z oblasti medicíny, ale i komunikace, psychologie, sociologie, hodně jich cílí na umělecký rozvoj. Klauni se také setkávají v rámci svých regionálních týmů, mají povinnost absolvovat náhledy neboli supervize a možnost účastnit se vzdělávacích aktivit Mezinárodní školy humoru. Teď ještě připravujeme nadstavbu. Bude připravovat odborníky v určitých programech, které děláme, nebo se budou zaměřovat na vzdělávání mediků. Celý tento vzdělávací standard jsme vytvořili s kolegy z deseti zemí sdružených do organizace Red Noses International, abychom mohli všichni stejně odpovídat na otázku, kdo je Zdravotní klaun a co vlastně umí. Aktivním klaunům se tedy nabízí kontinuální vzdělávání. Každý rok mají mnoho příležitostí, kdy se něco nového naučit nebo si připomenout základy řemesla. Kdo ale tímhle cyklem neprojde, nemůže dál klaunovat.

3. Co jsou ti klauni vlastně za lidi?

Pokud jde o nemocniční hierarchii, stojí klaun vlastně úplně naspodu společenského žebříčku. Přitom to jsou většinou vysokoškoláci, kteří prošli velice náročným výběrovým řízením, se kterými jejich lektori a koučové hlavně na začátku hodně pracují. Nutíme je přemýšlet nad jejich prací i nad sebou samým. Životní zkušenosti jsou při klaunské práci potřeba. Takže náš průměrný klaun má pozdní třicátá léta, je zralý, vzdělaný a v dobrém slova smyslu protřelý.

BÝT KLAUNEM ZNAMENÁ HODNĚ SE UČIT.

4. Mají klauni něco společného?

Asi bych to nazval otevřenost systému. Je to někdo, kdo nemá fixní představu o sobě a o světě, o které odmítá pochybovat. Je si vědom, že vstupuje do nejistoty a hry, a ví, že při ní musí investovat sám sebe i svou důstojnost. A také ví, že nemusí vždycky vyhrát. Nesmí mít pocit, že je automaticky pro všechny ve svém okolí přínosem a všichni si od něj mohou brát jeho dary plnými hrstmi. Klaunem nemůže být ten, kdo bere svět jako hotovou věc. Naopak ho musí vnímat jako systém bez definitivních kontur, bez jasných konců, jako prostor ke změně. Klaun totiž narušuje definitivní soudy o čemkoli. A pak, klaun nemůže nemít někoho rád. To je součást jeho půvabu a díky tomu je pro děti přitažlivý.

5. V čem je princip klaunování

Navzdory obecnému přesvědčení to není dělat humor a být legrační. Klaun se prostě vždycky snaží být co nejlepší, vždycky míří nejdříve, a ono

se to ne vždy povede. A z toho se rodí ten nejcennější humor, stejně jako když z nepořádku, ze zrnka písku, vznikne krásná perla. Klaun je prostě rád, že je tam, kde je, a stejně jako sotva odrostlé batole naráží, padá a učí se v nové situaci chodit. A my se většinou nesmějeme klaunské akci, ale jeho reakci na to, co se stalo. Autentické reakci. Zakopnout o židli samo o sobě vtipné není. Ale když klaun vejde do pokoje, vidí na posteli sedět plyšového lva, lekne se ho, couvne – a zakopne o židli, to už vtipné být může. Takže klaun musí být sám sobě pozorným publikem a dokázat na situace reagovat.

6. Co vlastně klauniáda je?

Je to improvizace, která striktně dodržuje klaunské řemeslo a klaunskou postavu a kdy je každý sám sobě režisérem. Nelze dělat cokoli, klaun má sice velkou svobodu, ale je svázaný celou řadou řemeslných zásad. V každé situaci se musí spolehnout sám na sebe, na svou osobnost, vlastní cit pro situaci. Zdravotní klaun opravdu není žádný šáša, kterému pořad něco padá a je hloupý. Naopak musí být dostatečně zralý a spolehnout se na svou emoční inteligenci. A potřebuje umět číst emoční reakce diváků a zakomponovat je do své akce.

7. Jak vzniká klaunská postava

Není to přidělená role, je to kus každého z nás. To nejlepší a zároveň to nejhorší z něj. Všechny naše neznalosti, každodenní zaškrbnutí, všechno, co obvykle chceme maskovat. Klaun to naopak vytahuje na světlo, zkoumá to a tvoří díky tomu svoji figuru. Proto jsou také tak důležitá klaunská jména – jsou to skutečně naše alter ega.

ČERVENÝ NOS

do každé nemocnice!

TEXT Alena Červenková

Humor k životu patří. Někdy ten svůj život bereme až moc vážně. Prožíváme fotbal, politiku. Ale co nemocnice? To je prostředí, které si o vážnost přímo říká. Přece se nebudeme smát, když je někdo nemocný! To nejde! Ale jde. Je to jen pověra, říká primář Dětského oddělení Orlickoústecké nemocnice MUDr. Luděk Ryba. Zdravotního klauna zná – no, dlouho. Vlastně nejdéle ze všech českých, moravských a slezských lékařů. Ptali jsme se ho, co pro něj jako lékaře humor znamená.

Překonat pověru, že humor je v nemocnici něco nepatřičného, to jednoduché nebylo. „Já ale vidím na Zdravotních klaunech, že vědí, co dělají. Rozhodně u nich neplatí, že vtrhnou na pokoj s jedním číslem. Když klauny pozoruju, vidím, že mají svoje techniky, že vědí, co na koho platí,“ říká lékař. Oříškem podle něj bývají třeba takové dospívající slečny či mladí mužové, kteří dávají najevo, že je nějaké dětské legrácky nezajímají, „A klauni se k nim dokážou vplížit nebo spíš tedy vlámat a prostě je tím svým přístupem přemůžou,“ usmívá se. „Nakonec je z toho okázalého odmítání hurónský smích. Vlastně si nejsem schopný vybavit, že by to někdy, jak se říká, nefungovalo.“

Pro něj jako pro pediatra je humor na nemocničních chodbách a v pokojích

jednoznačným přínosem. „Když jako lékař vidím, co humor v nemocničním prostoru dělá, že zlepší náladu, odvede pozornost, přinese úlevu, do určité míry i zmírní bolesti... To si pak každý zdravotník musí uvědomit, že má cenu humor v nemocničních podporovat.“

Na první pohled by se zdálo, že takové figury, jako Zdravotní klauni, můžou provoz nemocnice narušovat. Na to má Luděk Ryba rychlou odpověď. „Když se na to podíváme zblízka, provoz nemocnice vlastně narušují všichni. Nejlepší by nemocnice fungovaly, kdyby tam nikdo kromě zdravotníků nebyl, ani pacienti. Ti nám to narušují nejvíce!“ Takže je to podle něj celé naopak. Ať už se v nemocnici pohybuje kdokoli, provoz nenarušuje nikdo.

K čemu vlastně zdravotnické zařízení slouží? Chodí tam lidé s problémy, bolestí, ne dobrovolně, ale protože musejí. „A když už k nám musejí, tak ať se něco dozvědí. O sobě, o druhých. Ať to není jen trápení a trauma, ale místo, kde mám čas něco naučit se,“ říká Luděk Ryba. „Myslím, že do zdravotnictví je dobré pustit kohokoli. Výtvarníky, malíře, divadelníky, klauny, hasiče, rodiče. Najednou tam nejsme jenom jako objekt zaléčení, ale přijdeme do styku s něčím zajímavým, s čím vlastně nepočítáme, ale z čeho si něco pro svůj další život odneseme,“ vysvětluje možná nečekaný rozměr moderních nemocnic: odcházet z nemocnice domů s nečekaným zážitkem. „Dlouho bych přemýšlel, abych přišel na něco, co do nemocnice vážně nepatří.“

Humor v krystalické podobě, kterou po hrstech rozhazují klauni, má přínos i pro personál. „I pro mě kolegyně a kolegyne to je vytržení z rutiny. Dovolím jim změnit zaměření, a i když jen na pár minut, můžou odvést myšlenky jinak,“ vysvětluje Luděk Ryba.

Jsou však i vzácné situace, kdy se význam humoru a jeho specifická role v nemocničním prostředí projeví velice výrazně. Podle pediatra existuje skupina pacientů, kteří jsou uzavřeni do sebe. Kvůli svým zdravotním obtížím se ocitli v situaci, ve které být nechtěli. Musejí mluvit o nepříjemných věcech, které si nechtějí připomínat. Ke všemu a všem se stavějí negativně. „A právě klaun, který je z úplně jiného světa, ale má svoje techniky, vytvoří tím svým odlišným přístupem těmto zarytým odmítačům takový můstek, aby se jim pootevřeli. A to je najednou moment, kdy zjistí, že se to dá zvládnout. Přijmou svoji situaci, třeba i začnou s námi lékaři spolupracovat, akceptovat svoji léčbu,“ vysvětluje Luděk Ryba. Přirovnává to

Jak jsem poprvé potkal zdravotního klauna

To bylo ještě na našem starém, dost omšelém oddělení. Sestřička pro mě přišla, že tam je nějaký pán a mluví cizí řečí. A on tam na schodech stál Gary Edwards, v dlouhém kabátě. „Nepotřebuješ sanitary clown?“ říká a já jsem vytřeštil oči. „Don't be afraid, it's non-profit,“ ubezpečil mě, že klauniáda je bezplatná. Byly do devadesátky a on věděl, že s financováním zdravotnictví jsou problémy. Uvědomil jsem si, že ho znám: potkával jsem ho pravidelně na nábřeží, když jsem ráno jezdil do práce. Už tehdy mi připadal kvůli tomu svému kabátu jako člověk, který tam nepatří. A pak k nám přišel na oddělení a proměnil se. A ta proměna byla úžasná. Tedy pořad to byl on, ale najednou z něj byla kouzelná osoba, na kterou děti reagovaly velice pozitivně.

MUDR. LUDĚK RYBA

k pobytu v zahraničí: „Když se chcete dorozumět, musíte umět víc jazyků. Klaunský jazyk je jedním z těch, kterými se s pacienty dá mluvit.“

Největší přínos pro dětská oddělení není v tom, že klauni jsou skvělí zongléři nebo dělají vtipy. „Důležité pro mě jako pro lékaře je, že vidím, že se jim evidentně dostává průpravy v onom přijetí. Že mají znalosti o různých komunikačních technikách, co a kdy použít při interakci s určitým pacientem, aby je přijal a užil si to,“ říká. „Oceňuju, když vidím, že na ně reagují i těžce postižené děti. Mnozí se domnívají, že takové děti snad ani nevnímají svět kolem sebe, ale opak je pravdou.“ To je podle Ludka Ryby velice cenné.

„Přínos humoru zkrátka není o saltech na trampolíně. Musím říct, že většina klaunů jsou výrazné osobnosti, je prostě radost se s nimi potkat. Zrovna dnes jsem se zdravil s naší klaunkou Dr. Drahuškou Drobnou alias Šárkou Müllerovou, která k nám začala chodit po mateřské dovolené,“ říká. Svoji pravidelnou dávku klaunského humoru berou v této (a mnohých dalších) nemocnici jako součást svého týdenního režimu.

ZDRAVOTNÍ KLAUNI DOPORUČUJÍ

POTĚŠTE SE!

Chcete zaručený návod, jak si zlepšit náladu, projasnit den

a vůbec se cítit fajn? Už nehledejte, ale čtěte! Zeptali jsme se těch nejpovolanějších. Koho? No Zdravotních klaunů! Takže milí klauni, co dokáže potěšit právě vás?

DOKTOR
JARDA TUHÝK

TOMÁŠ HOLÝ

Dost často mně zlepši náladu, když mě „odprdně“ kolega klaun něčím nečekaným. Je pravda, že se dost známe a víme, co od sebe můžeme čekat, ale kupodivu se to stává docela často. Někdy je to v rámci výzvy. Dostanu od kolegy nečekaný úkol, o kterém vím, že ho musím splnit. A když je to něco, co jde splnit jen s vypětím všech sil (např. oprava wi-fi připojení), kdy oba víme, že to splníme jen tehdy, když jeden druhému vlezeme na záda, pak mě to dost baví. No schválně, vyzkoušejte to!

DOKTOR
MILOŇ MILÝ

DAVID TCHELIDZE

Moji milí čtenáři. Mně vždycky nejvíc na dobrou náladu pomůže – a pozor, to asi nečekáte – jít si zaběhat. Nejlépe venku. Nejlépe tedy osobně, nikoli v zastoupení. Pohyb a čerstvý vzdušek jsou dohromady nejlepší doktoři. A to vám říkám já, který jsem sám doktorem!

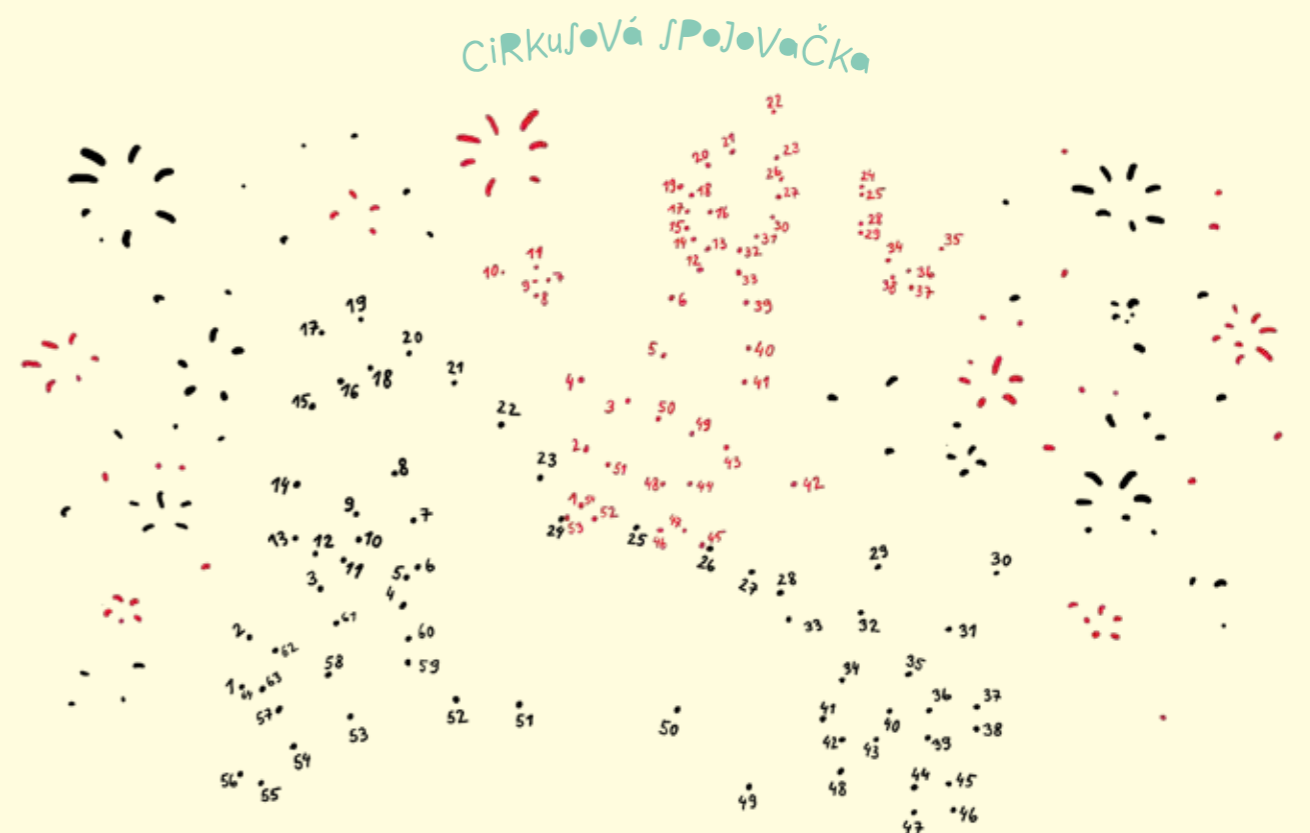

VRCHNÍ SESTRA
VLAŠTA JASNÁ

VERONIKA KOŠVANCOVÁ

Potěšit mě dokáže pochvala. Vždycky si připadám hodně užitečná, když mě například doktor Tuhyk nebo docentka Amaranta Chytrá z výzkumáku pochválí za to, jak jsem jim hezky otevřela dveře nebo podala vyšetřovací nástroj. Ne vždy se mi to totiž povede tak, jak by si hned přáli. Ale já se snažím. Chci být totiž taky jednou doktorkou! Úplně nejvíc mi ale udělá radost, když mi někdo pochválí můj outfit. Snažím se dostat svému jménu a nosím jasné doplňky a šaty musejí být s ostatními doplňky vždy hezky sladěné. Dokonce mi ladí i se spodním prádlem! A když to někdo ocení, tetelím se blahem! Takže doporučuji: hodně se chvalte! Chvalte druhé a hodně chvalte sami sebe! Dodává to skvělý pocit!

ZDRAVOTNÍ KLAUN DĚTEM

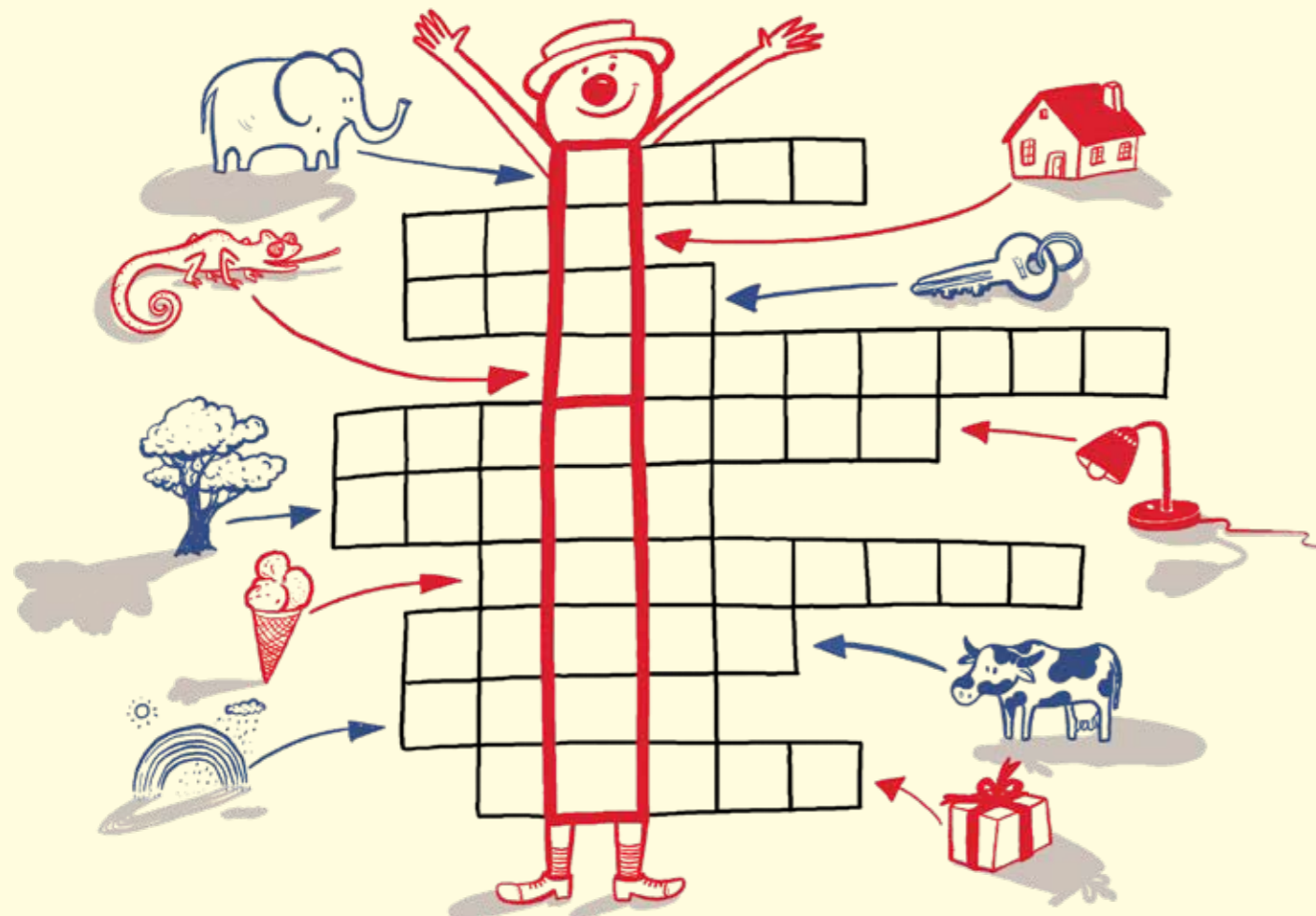

VTIP / U VETERINÁŘE

LUŠTĚNKA

Co si MYSLÍME

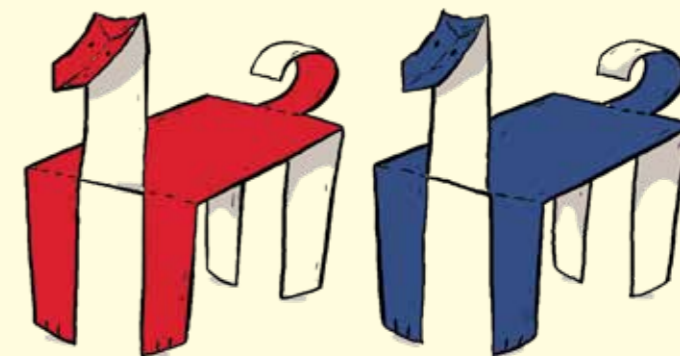
NAROZENINOVÝ DÁREK

NAJDI 10 ROZDÍLŮ

VYTVOŘ SI

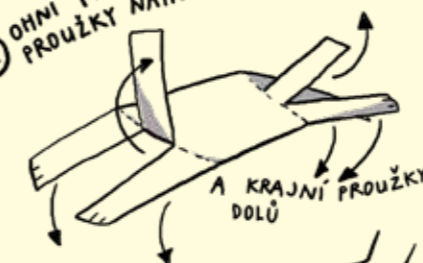
SAMOZÁVODNÍ PSY

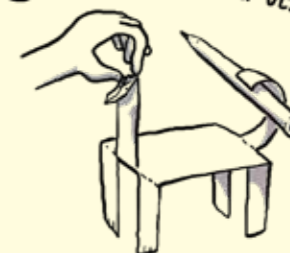
1. VYSTŘIHNI PODLE PLYNÝCH ČAR

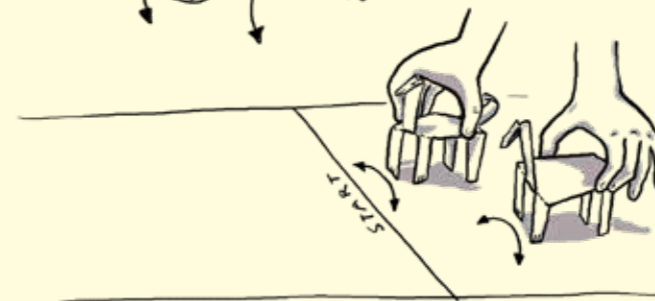
2. OHNI PROSTŘEDNÍ PROUŽKY NAHORU A KRAJNÍ PROUŽKY DOLŮ

3. VYTVARUJ RUKOU HLAVU A TUŽKOU OCAS

4. POSTAV PEJSKY NA START A MÍRNĚ JE ROZKMITEJ DO STRAN. SAMI SE ROZEJDOU A UŽ MŮŽEŠ JEN FANDIT

PROCVIČ POZORNOST

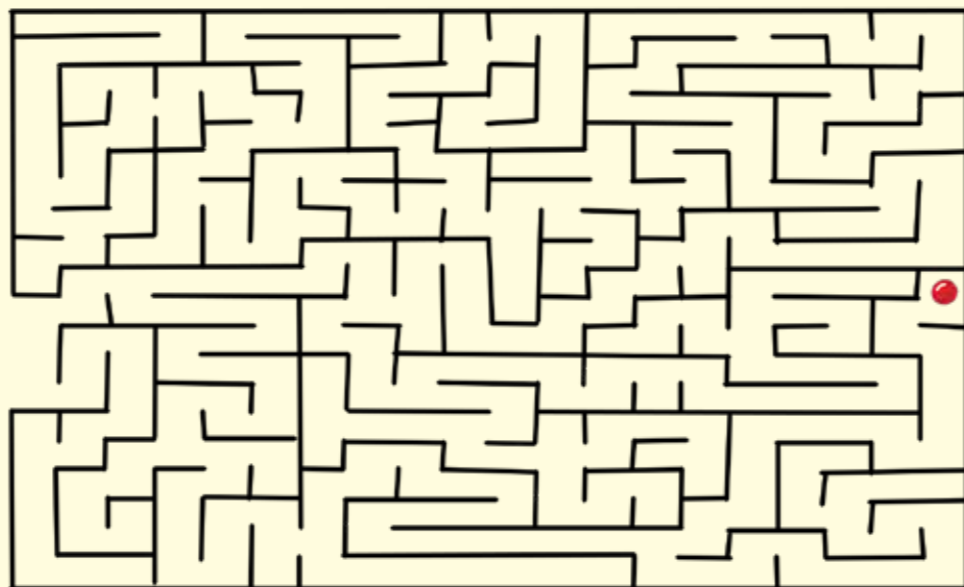

Najdi
2 STEJNÉ KLAUNY

BLUDIŠTĚ

POMŮZ NAJÍT
KLAUNŮVI
ZTRACENÝ NOS

Ty jsi, PĚŤO, Pěťa?

I když ta postava mezi ostatními svým zjevem docela vyčnívá, sestry jsou na ni očitivně zvyklé. „Dopoledne máme naplánované čtyři operace. Začínáme ráno Pětou, po něm jde Anička ze dvojky, pak Pavlík a Maruška nakonec,“ říká jedna z nich. Zvláštní figura s dosti rozcuchanou kšticí se k ní nakloní, jména si zapíše a polohlasně se doptává na podrobnosti. Ranní směna programu NOS! aneb Na operační sál! začíná.

Ona postava je Zdravotní klaun, který bude všechny čtyři děti z rozpisu doprovázet na operační sál. Program běží v České republice už od roku 2013 a funguje celkem v sedmi nemocnicích. Operační den je psychicky náročný pro děti i jejich doprovod. Operace se bojí i dospělý člověk, pro děti je tahle situace ještě složitější. I když jsou sestřičky i lékaři příjemní, usmívají se a snaží se jim všechno vysvětlit, čekat na operaci je prostě hrůza. Navíc vám nedají najíst ani napít a vedle vás

na posteli se někdo raduje, že už ho propouštějí domů.

Zdravotní klaun zaťuká na dveře a nakoukne dovnitř: „Dobrý den, já jsem doktor René Votočka a mám to tu všechno na povel. Ty jsi, Pěto, Pěťa? Jdu zkontrolovat, jestli je všechno v pořádku a nic vám nechybí.“ Doktor Votočka bude malého klučička a další tři děti kontrolovat a hlavně bavit po celou dobu před zákrokem.

Voda teče, světlo svítí

Na začátku se děti tváří trochu nejistě, ale ledy pukají velice rychle. Zvlášť, když se pan doktor rozloučí, odchází a rázně popadne kliku – od koupelny místo od vstupních dveří do pokoje. Mává Pětovi, a aniž se podíval, vstoupí do koupelny. To už se Pěťa začíná usmívat, a když za sebou pan doktor zavře dveře zhasnuté místnosti

KLAUNIÁDY MŮŽOU POZITIVNĚ PŮSOBIT TAKÉ NA RODIČE. TI JSOU PRO ZVLÁDÁNÍ ZÁTĚŽE U DĚTÍ OSOBAMI NEJDŮLEŽITĚJŠÍMI.

Zuzana Kocábová, primářka oddělení klinické psychologie FN Motol

a minutu se nic neděje, už se směje hlasitě. „Takže koupelna je v pořádku, voda teče, světlo svítí, kachlíky jsou na svém místě,“ maskuje pan doktor svůj omyl.

Klaun se postupně představí všem malým pacientům a před operací je v pokoji ještě několikrát přepadne. Mezitím ho na chodbě odchytne maminka, jejíž dcera už je několik dnů po operaci. Vesele se s doktorem Votočkou zdraví a konzultuje s ním stav své dcery. I tu totiž náš pan doktor s červeným nosem před pár dny na sál doprovázel. Zdravotní klaun pak postupně znova navštíví jednotlivé děti čekající na operaci, které právě dostaly utišující léky.

Na chvíli se zastaví na chodbě s lékařkou, která jej zvesela zdraví. To už na něj ale volá sestra, že si pro Pětu za chvíli přijdou ze sálu. Pan doktor Votočka si obléká sterilní plášť, znovu si vydezinfikuje ruce a jde za malým pacientem. Povídá si s ním, vtipkuje hraje mu a zpívá. Jeho vtipům se nesměje jen Pěta, ale i jeho maminka a také zdravotní sestra. Pan doktor doprovází Pětu skutečně téměř až na

operační sál. Ten si ani neuvědomil, že by se měl teď bát už opravdu pořádně.

Výzkum: humor pomáhá zvládat stres před operací

Že mají Zdravotní klauni na pocity a náladu dětí před operací vliv, je patrné na první pohled. Ale jaký vliv to je a jak klauni vlastně do režimu nemocnice zapadají? Na to se zaměřil výzkum, který provedla Vídeňská univerzita spolu s organizací Zdravotní klaun a FN Motol. Výsledky před nedávnem publikoval v prestižní vědecký časopis *Frontiers*. „Z výsledků plyne, že klaunské intervence jsou užitečné nejen pro děti, ale můžou pozitivně působit také na jejich rodiče. Ti jsou pro zvládnání zátěže u dětí osobami nejdůležitějšími,“ shrnuje spoluautorka výzkumu Zuzana Kocábová, primářka oddělení klinické psychologie FN Motol. S výzkumem přišla a vedla ho Gabriela Marková, vedoucí vědeckých výzkumů Red Noses International a lektorka na Psychologické fakultě Vídeňské univerzity. Na výzkumu se podílel rovněž Lukáš Houdek, zástupce uměleckého ředitele organizace Zdravotní klaun.

Co ukázal
VÝZKUM
NOSU!

Pozitivní účinek přítomnosti Zdravotního klauna přetrvával i po jeho odchodu, jak výzkum potvrdil. Důvodem může být to, že se klaunská návštěva stala příjemným tématem hovoru mezi dítětem a jeho rodičem, stejně jako to, že klauni zlepšují náladu nejen dítěti, ale i jeho doprovodu. Když je rodič klidnější, působí jeho pozitivní emoce i na dítě, a právě to pomáhá zvládnout tak stresovou situaci, jako je čekání na operaci.

Kompletní text výzkumu NOSu! s názvem To the Operating Room! Positive Effects of a Healthcare Clown Intervention on Children Undergoing Surgery je v angličtině k dispozici na www.frontiersin.org/articles

PROGRAM NOSU!

aneb Na operační sál pomáhá dětem i jejich rodičům zvládnout čekání a přípravu na operaci.

1. Výzkumníci vyhodnotili intervence Zdravotních klaunů jako úspěšné v situacích při tišení plačících dětí, snižování bolesti a úzkosti i při špatné pooperační adaptaci.
2. Výsledky ukázaly, že děti v intervenční skupině se během čekání, premedikace (podání utišujících léků před operací) a převozu na sál hlasově projevovaly pozitivněji a vykazovaly více kladných emocí než děti v kontrolní skupině.
3. Výzkumníci zjistili pozitivní účinky zásahu klauna na chování dětí i během fáze čekání, když klauni v místnosti nebyli. To naznačuje možné přetrvávání účinků přítomnosti Zdravotního klauna v interakci mezi dětmi a jejich pečovateli v okamžiku, kdy jsou sami.
4. Rodiče v intervenční skupině navíc uváděli významně lepší náladu než rodiče ve skupině kontrolní, a to zejména během fáze čekání a premedikace. Tyto výsledky naznačují, že intervence klauna nepřímo zlepšila náladu pečovatelů i tehdy, když klaun nebyl přítomen. Dobrá nálada rodičů tedy mohla následně ovlivnit pozitivní chování dětí.
5. Děti, které během čekání na operaci doprovázel Zdravotní klaun, reagovaly pozitivněji než děti, které nedoprovázel. Byly klidnější, vyjadřovaly více pozitivních emocí a vykazovaly lepší náladu. Platí to jak při čekání v nemocničním pokoji, tak během premedikace i převozu na sál.

Jeden den klauna

PŘED...

Když je klauniáda odpoledne, je to pro mě nejlepší. Odvedu svoje děti do školky, doma vařím, dělám, co je potřeba. Hlavně ale musím mít vypraný kostým! Pečlivě si ho vyžehlím, hlavně kabátek, aby vypadal hezky. Pak popadnu ukulele a pádím na sraz s kolegy. To když někam jedeme. Když klaunuju ve své „domovské“ nemocnici, sejdeme se chvilku před začátkem s kolegy v šatně.

Je dobré vědět, s kým ten den klaunuju, se kterým kolegou. Aby ses mohl na něj naladit. A taky se dívám, kam jdu, na jaké oddělení. Když jdeš na onkologii, vždycky musíš počítat, že tam budeš déle než naše tři stanovené hodiny. Tam cítíš, že to chce víc času věnovat se dětem. Ony nás taky dobře znají, není potřeba prolamovat ledy. Cítím, že na nás čekají, chtějí si nás užít. Onkologie je pro klauny časově a i energeticky náročnější. Anebo zase když vím, že jdu k malým miminkům, musím si

s sebou vzít hudební nástroj, bublinky, maňaska... Něco jemného, hravého.

TEXT Lucie Matyášová

BĚHEM...

Jako klaun musím trochu vypnout hlavu, je to takové tělesnější. Když si oblíknu kostým, nejsem jako klaun jiný člověk. Všichni v sobě máme všechny barvy duhy. Normálně některé září víc, některé jsou takové zašedlé. V klaunovi jsem pořád já, Lucka, ale rozzáří se mi jiné barvy než v mém běžném životě. Pořád to jsou moje barvy, ale jinak intenzivní. Jsem koneckonců sestra Zářivá, a tak o tom něco vím. Abych se do ní dostala, mám takový svůj rituál, takovou malou melodii, kterou si zazpívám.

Tuhle práci dělám deset let a moc by mi chyběla. Mám v sobě energii, která mě svazuje a dělá trochu nešťastnou, když ji nevyužívám. Kolikrát jdeme na klauniádu a máme svoje starosti. A ono nám to dá novou energii, nový náhled, sílu. Věci se jinak poskládají a jsou jasnější. Takže mi kontakt se Zitou Zářivou dělá moc dobře. Ted mám dobré období, z klauniády přijdu nabitá, otevřená, mám chuť blbnout s vlastními dětmi. Většinou nejsem unavená nebo jsem unavená hezky.

Být zdravotním klaunem člověku odhalí skutečné hodnoty. Ne nějak vzletně, ale prakticky, v obyčejném životě. Jsem vděčná, že mám zdravé děti. Vážím si zdraví.

Po...

Nakonec vždycky s kolegou píšeme zápis, řekneme si popravdě, co fungovalo, kdy jsme měli pocit, že to děláme správně. Je důležité přenést si do další klauniády i momenty, kdy to nefungovalo, na co si máme dávat pozor. Ohlídat si to. Setkáváme se taky s dalšími kolegy, mluvíme o nastavení naší práce, co s ní dál. Dáváme si zpětnou vazbu, to je pro mě velká věc. Dokázat si říct, že člověk potřebuje, aby nám bylo v týmu dobře. To pak přenášíme na lidi během klauniády. A vzděláváme se, klaun se prostě pořád učí.

KDO JE ZITA ZÁŘIVÁ?

Zita má neustále plné ruce práce s tím, aby nikdo nepoznal, že o ničem v podstatě nic moc neví. Ve dvojce je ale nejradši přídrzlým flákačem. Zitu na návštěvách malých pacientů baví volnost, chvilky napětí, určitá nepředvídatelnost, sranda a lidi. Bez bílého pláště a kuffíku plného nečekaných léčebných rekvizit ji známe jako Olinku Bláhovou, která si s babičkami ráda pokeká u čaje a s dědečky zavzpomíná na to, jak se jako dítě ráda houpala na houpačce u své babičky. A to všechno dohromady je zdravotní klaunka Lucie Matyášová, maminka tří dětí a lektorka hlasových dílen.

KALIMBA

To je takový malý nástroj, dřevěná destička s pěti vyladěnými plíšky. Dá se na ně hrát krásná melodie.

KOSTÝM

Nejdůležitější je kostým! Bez toho se člověk (čti klaun) nehne! A samozřejmě nos. Pěkně červený, šup s ním na respirátor! A fonendoskop, to je součást kostýmu, to mě vždycky hodí do té zdravotní sestry.

REKVIZITY

jsou můj partner. Hlavně, když chodím na klauniádu sama, pozornost směřuje vlastně hlavně na rekvizity, ne na děti. To jim hodně pomáhá, hlavně na začátku, než se poznáme.

SPODNÍ PRÁDLO

V kabelce mám trenýrky a podprsenku. Už deset let. Tedy ne tu jednu, samozřejmě je střídám! A peru! V práci s nimi utírám lavičky, ať máme tu hygienu, že. Občas je z mé kabelky vytáhnou i kolegové, to ale nechtěně.

VĚJÍŘ

Ten nosím pořád, ne kvůli horku, ale kvůli bublifuku! Jak máme respirátor, nemůžu foukat, proto ty bubliny vyrábím na nový způsob.

ŽABIČKA

To je můj oblíbenec, má takový roztomilý obličej! Hrozně se líbí dětem i maminkám, žabička je prostě miláček.

PÍSKAČÍ PRAŠE

To má vždycky hrozný úspěch, s ním léčím. Ona je to tedy původně hračka pro psy, ale klauny na to taky užije! Myslím, že ho má tři čtvrtě klaunů. Má ho kolega, ty je spolu vidíš na workshopu a říkáš si: to chci taky!

BUBLIFUK

Vždycky se podívám, jestli ho mám plný. V šatně mám kanystřík, takže si když tak dotankuju.

KABELKA

To je můj evergreen, z hovězí kůže. Přišla za mnou sama! Našla jsem jí před deseti lety na tramvajové zastávce. On tam občas někdo nechal igelitku se starými věcmi a jedno ráno tam byla. Je nádherná, ale je to taková ta nádhera na pomezí ošklivosti. Nosím jí od začátku, mám s ní takový intenzivní vztah: ani nevíš, jak hluboký vztah to je!

Nejsme fňukací

Lidský život se někdy může během jedné vteřiny nenávratně změnit a nic už není jako dřív. Tahle osudová vteřina převrátila na ruby život i **Monice Kašparové** a jejímu malému synovi **Pétovi**. Během autonehody přišel její manžel o život a ona a její syn byli těžce zranění. S následky se oba potýkají dodnes. Na jejich nelehké cestě je doprovází i Zdravotní klaun.

TEXT Alena Červenková

Byla to docela obyčejná cesta z dovolené u moře. Monika usnula, stejně jako její syn. Automobil řídil její manžel a ona dodneška neví, co se vlastně stalo. Ze spánku se probudila až v nemocnici. „Nehoda se nám stala v říjnu v roce 2015. Manžel bohužel nepřežil, já se synem jsme byli těžce zranění,“ začíná svůj příběh Monika.

Každý z nich přitom ležel na začátku v jiné nemocnici – ona ve Vojenské nemocnici ve Střešovicích, její syn byl v Motole. Oba s poraněnou páteří, ve vážném stavu. „Pak mě převezli do Motola, abych mohla za synem. Neviděla jsem ho měsíc a půl. Měla jsem po operaci krční páteře, takže jsem se stále potýkala s velkými bolestmi. Pohybovala jsem se na vozíku, nevydržela jsem u Péti sedět dlouho, maximálně čtvrt hodinu,“ vzpomíná na těžké doby Monika. „Sestřičky ale byly skvělé. Když zjistily, že jsem ve stejné nemocnici jako Péta, hodně mi pomáhaly. Šlo jim i o psychický stav syna, takže jakmile to bylo jen trochu možné, za Péťou mě vozily. Byly úplně boží!“

Právě v téhle době se poprvé Péta potkal se Zdravotními klauny. I když,

poprvé... „Manžel měl ze svého prvního manželství děti a jeden jeho syn byl jako malý často nemocný. Během pobytů v nemocnici se s klauny potkával a odtud je znal i manžel. Věděla jsem, že Zdravotní klauny díky této zkušenosti každý rok podporuje,“ vysvětluje.

A pak, po osudné autonehodě, vstoupili klauni i do jejich životů. „Péta byl vždycky velmi šťastný, když ho navštívili. I já jsem se těšila na dny, kdy mohli přijít, a modlila jsem se, aby byl Péta v takovém stavu, aby je mohl přijmout,“ vzpomíná na dobu prvního pobytu v Motole. „Prodělal velmi těžký epileptický záchvat, měl poraněnou páteř, problém s termoregulací. Jeho tělo se občas rozhodne, že se bude přehřívát a je z toho vysoká horečka,“ dodává. Během svého prvního pobytu oslavil i své čtvrté narozeniny a každá návštěva klaunů pro něj byla radostnou chvílí, na kterou se mohl těšit.

Monika se v té době snažila dát zdravotně co nejvíc do pořádku, aby se o syna mohla starat. „Měla jsem poraněnou krční páteř, nějak jsem to rozhodila, dnes už skoro nikdo nic

nepozná. Ale problém byla i zranění vnitřních orgánů. Přišla jsem o jednu ledvinu,“ dodává. Vzpomínky, kdy se její stav těsně před Vánoci náhle zhoršil a musela akutně na sál, jsou pro ni stále velice živé.

Každá malá nemoc jako velký problém

Když Moniku se synem pustili konečně domů, začali se učit, jak fungovat co možná nejvíc normálně. „První rok byl velice těžký. Péta má tracheostomii, dýchací cesty má tedy otevřené a infekce ho velice ohrožují. Chytí všechno,“ říká Monika. Přesto začal chodit i do školky. „Jenže kolem Vánoc dostal Péta spalovou

angínu, takže zase nemocnice na delší dobu. Po návratu jsem opět byla zoufalá, že je sice zpátky, ale za spolužáky nemůže. A právě v té době jsme dostali nabídku ze Zdravotního klauna, že by za námi mohli i domů,“ říká Monika. V rámci programu Přezůvky máme tak ke Kašparovým přišla velmi neobvyklá návštěva. „Dorazil klaun Archibald se sestrou Klystýrkou a úplně to tady u nás rozsvítili,“ usmívá se Monika. „Péta vlastně s klauny vyrůstal, stali se součástí našeho života. Ono to totiž klauniádou nekončí, mnohé jejich fráze u nás zdomácněly, dodnes si také s Péťou zpíváme písničky, které se od nich naučil,“ říká.

Další setkání ale bylo bohužel zase v nemocnici, když Péta dostal zápal plic. „Když je synovi špatně, má pochopitelně strach, žádný pobyt v nemocnici se neobejde bez slziček. A na to jsou klauni skvělí, tyhle velké strachy dokážou rozpustit.“

Jako rozjasňovač nálady zafungoval Zdravotní klaun i v okamžiku, kdy Péta musel na operaci. S maminkou se v té době chystal na Velikonoce na chalupu. „Péta měl ještě peg,

V TU CHVÍLI JSEM BYLA ZDRAVOTNÍ KLAUNCE NESMÍRNĚ VDĚČNÁ.

ŽE TAM JE A ŽE PLNÍ ROLI ROZPTYLOVAČE.

JÁ JSEM TOHO UŽ JEDNODUŠĚ NEBYLA SCHOPNÁ.

výživovou sondu. Moc stál o to, aby mu ho před nástupem do první třídy vyndali. I pro mě by to bylo lepší. Každá hadička navíc znamená další péči, takže některé se zbavit je vždycky dobré," říká. Těsně před odjezdem zavolali z Motola, že se uvolnilo místo.

„Měli jsme smíšené pocity. Syn se hrozně těšil na rodinu, kamarády. Síce moc stál o vyndání té hadičky, ale operace se velice bál. Já také: špatně dýchá, intubace je v jeho stavu vždycky riziko. Člověk se prostě bojí všeho, i když si říká, že doktoři vědí, co dělají," vzpomíná Monika. Před synem své obavy tajila, protože on sám okamžiky před operací nesl velice těžce. „Celá ta doba byla těžká, bála jsem se, že ho nemocnice rozhodí po psychické stránce, že to pro nás bude zase krok zpátky. Zkusila jsem napsat Zdravotním klaunům, jestli by Pětu nemohli na sál doprovodit, i když to je takhle narychlo.“

Na operační sál? S klaunem!

Noc před operací pro ně byla doslova nocí hrůzy. „Z nervozity dostal syn horečku, byl vystresovaný, neměl svou odsávačku, svůj kyslík. Používat jsme museli nemocniční, který dost syčí.“

TO, ŽE VE SVÝCH PĚTI LETECH VĚDĚL, JAK MOC KLAUNIÁDY DĚTEM POMÁHAJÍ A ŽE TO CHTĚL DOPRÁT I OSTATNÍM, MĚ ZASÁHLO A BYLA JSEM NA NĚJ NESMÍRNĚ PYŠNÁ.

Na pokoji byl se dvěma klučičky, které jsme tím budili a oni samozřejmě byli naštvaní. Ráno jsem byla doslova zničená, bez energie. Právě v tu chvíli dorazila Klystýrka. Pěta se rozzářil: to je naše Klystýrka! Začala ho zasypávat svými vtípkami a syn se úplně proměnil před očima, uklidnil se, zapomněl na operaci a uvolnil se.“ Dodává, že Klystýrka šla s Pětou až na sál a bránila ho svými balónkovými zbraněmi. „Podpořila ho. V tu chvíli jsem jí byla nesmírně vděčná, že tam je a že plní roli rozptylovače. Já jsem toho už jednoduše nebyla schopná.“

Když klauny potká v Motole během nejrůznějších kontrol (děs, běs, jak říká Monika), vítá je jako svoje staré známé. „Zjistila jsem, že Pěta klauny dlouho bral jako takový zvláštní a speciální živočišný druh, že se tak prostě narodí. Letos na mě čekal chvíli před nemocnicí, a potkal svou milovanou Klystýrku. Jenže ona byla v civilu a syn mi říká: Já jsem jí nepoznal! Ona je,

mami, normální člověk!“ Zjištění, že jsou Zdravotní klauni herci, mu ale jeho zážitek a radost ze setkání s nimi nevzalo, naopak.

Monika vzpomíná ještě na jeden silný moment spojený se Zdravotními klauny. Rok po nehodě, těsně před Vánoci, byli opět delší dobu v nemocnici. „A tehdy pětiletý syn mi povídá, že by potřeboval přepočítat kapesné,“ říká Monika. Myslela si, že si chce v místním hračkářství něco koupit. „Ale on chtěl to svoje kapesné dát klaunům, aby mohli chodit za dětmi, které budou v nemocnici ležet přes svátky. Pamatoval si totiž, jak mu klauni rok před tím zachránili ten jeho Štědrý večer, když mě akutně převezli na sál a nemohla jsem s ním být.“ To, že chtěl něco hezkého prostřednictvím klaunů dát i jiným dětem, Moniku dojalo. „Vysvětlila jsem mu, že do ruky klaunovi peníze dát nemůžeme, ale můžeme je poslat. To, že ve svých

● ZDRAVOTNÍCH KLAUNŮCH

Pro mě jako pro pečovatele to je obrovská pomoc. Člověk má pořád tendence vychovávat. I v takové situaci, jako je pobyt v nemocnici, při čekání na operaci. Napomínat, usměřňovat. Ale klauni jakoukoli reakci vezmou a necenzurují. Dovolí všechno, a ještě tu hříšnou dětskou myšlenku rozvedou na maximum.

pěti letech věděl, jak moc klauniády dětem pomáhají, a že to chtěl doprát i ostatním, mě zasáhlo a byla jsem na něj nesmírně pyšná.“

Dnes je Pětovi osm a má za sebou druhou třídu. Nastoupil do běžné základní školy, je to chytrý a zvědavý kluk. Bohužel do jeho života tvrdě zasáhla pandemie covidu. Kvůli jeho oslabeným plicím je pro něj nemoc obrovským rizikem. To znamená bohužel důslednou izolaci. „Nejsme ale fňukací. Máme dům, zahradu. V Motole jsme mohli jen po areálu a najednou jsme měli k dispozici celý okres!“ říká s nadsázkou. Těžké to ale samozřejmě bylo. „Z nejhoršího nás dostaly Virtuální klauniády,“ říká. V době distanční výuky totiž musela kromě běžné péče o syna plnit i roli fyzioterapeutky a učitelky. „Takže jsem ho ve výsledku celý den do něčeho nutila. Syn má už 30 kilo, takže to

byl i fyzický zápah. A pak jsem na Facebooku viděla, že klauni ordinují online, tak říkám Pětovi, jestli by to chtěl zkusit. A on nadšeně křičí: Jo!!!

I přes počítač bylo pro Pětu setkání s jeho milovanými klauny stejně magické. „Je to aktivní dítě. Úkoluje klauny, hraje si s nimi, pak o svých zážitcích vypráví mně, babičkám, je to pro něj velká věc.“ Tenhle virtuální kontakt je pro ně oba malou záchrannou brzdu. Péče o syna je těžká a každá pomoc vítaná. „Pořád tu někdo musí být, Pětu ale nemůže hlídat každý, musí umět odsávat, měnit cévky. Takže mu musím být k ruce pořád, volno mám jenom chvíli. Chodí k nám sestřička z domácí péče, ale i to je v pandemii omezené.“

Jak sama říká, bez pomoci svojí rodiny by to nezvládla. Starat se o svého bratra se naučili i jeho starší sourozenci. „Jednou týdně chodí i moje švagrová, díky tomu můžu mít práci,“ říká Monika. Pomoci a podpory svých blízkým si velice váží a mluví o ní jako o svém štěstí, které není běžné. „V kontaktu jsme i s první ženou mého muže, je to Pětova zubařka. Má jí rád a ví, že u zubaře prostě nemusí mít strach,“ umívá se.

„I pro Pětu je ale zdravé, že je aspoň občas s někým jiným, nejenom se mnou. Aspoň na pár hodin můžu zaměstnat hlavu něčím jiným i já,“ dodává. Zbytek pracovních povinností zvládá po večerech. „Jsem šťastná, že můžu pracovat přes počítač, jinak bychom se asi museli pást,“ dodává. Bojuje za každý den, který je alespoň trochu normální.

Pečujeme o duši

TEXT: Irena Dubail:

Klaunovat v domovech pro seniory má pro mě osobně veliký význam. Mám totiž ohromnou šanci být v kontaktu se stáří. V naší době se z této části našeho života dělá tabu, chováme se, jako by žádní staří lidé nebyli. Nechceme si připustit, že na jejich místě budeme za pár let i my. Potkávám se seniory, mluvím s nimi, a sama se tak můžu připravit, že ani mně se stáří nevyhne. Prostě zestárnu a jednou zemřu.

Jako společnost jsme si zavařili tím, že rodiny a jednotlivé generace nejsou a často ani nemůžou být pohromadě. Žít se svými seniory a pečovat o ně si vlastně můžou dovolit jen ti bohatší, kteří mají dost prostoru i financí. Je to pro nás luxus, dovolit si strávit se svými blízkými jejich stáří. Pro většinu ostatních je často jediným řešením nějaké zařízení.

Personálu v těchto domovech si vážím, dělá opravdu velmi náročnou práci, tak málo ohodnocenou. Sestry, pečovatelé, ti všichni se snaží co nejlíp se postarat o každého seniora, aby

si zachovali důstojnost, nestrádali, neměli hlad, byli čistí. Vlastně se je snaží udržet v současnosti, v přítomnosti. A klauni mají prostor a čas pečovat zase o duši.

Na semináři u zkušené lektorky a klaunky Magdaleny Schamberger, která působí ve Skotsku, jsem se naučila zaměřovat se právě na tohle: být během klauniády takovým průvodcem minulostí, možná trochu i Cháronem. Umožnit seniorům připomenout si, co prožili, znovu to prožít. Pro psychiku seniorů to je neuvěřitelná vzpruha.

Kdo je Irena Dubail?

Irena je ve skutečnosti opravdu vášnivou až posedlou sběratelkou všeho možného. Ráda cestuje a poznává různorodé kultury a gastronomii. Je to Zdravotní klaunka, garantka geriatrických klaunských programů, lektorka, koučka. Má toho zkrátka hodně, ale jak sama dodává, jednoduše je šťastná!

ZDRAVOTNÍ
KLAUNKA
KARLA

Lahodná Gaultier není módní návrhářka, ale o módě si pokecá moc ráda. Miluje naprosto nepraktické věci a co možná nevíte, sbírá retro modely, šperky a doplňky pro dámy i pány. Zkažená světem módního průmyslu ale rozhodně není. Smysl pro humor jí nechybí a umí si ze sebe udělat legraci. Nejvíce ji těší, když se během klauniády naladí s kolegu na stejnou notu a zvuky smíchu se linou po celé místnosti.

Klaun v domovech pro seniory je svým pojetím poměrně civilní. Hraje sice určitou postavu, ale tahle postava má reálný základ. Někdo, koho klaun dobře zná, nebo může jít o skutečného umělce. Postava má svůj příběh, který si nese s sebou, a má svůj život „venku“. Právě o tenhle život a zážitky se klaun může opřít, drží ho nohama na zemi. Po klauniádě může odjet do své vily na Slapech, jet na výlet do Českého Krumlova, trénovat maraton. O tom všech potom na své návštěvě seniorům může vyprávět, sdílet s nimi svoje příhody. Oni mu na oplátku můžou vyprávět příběh svůj.

Živá hudba, písničky, to je častá součást klauniád pro seniory. Klauni mají v repertoáru především hity let minulých, často se společně zpívá a s nadšením tančí. Někdy bývají tahle setkání i docela bujará. Hudba funguje i jako klíč k srdcím uzavřenějších lidí.

Během klauniád pro dospělé také dobře fungují vztahová, dospělácká témata. Rodina, zasnubny, svatba. Staří lidé toho hodně prožili, mají hodně zkušeností. Klauni je často žádají o radu. Seniori se vždycky poctivě snaží klaunům dobře poradit, vidí, že to ti naivové opravdu potřebují. Stávají se klaunskými rádci a ti to upřímně ocení, za rady do života poděkují.

V nemocnici to je jasné: klaunská dvojice, lékař a sestra, jdou za malým pacientem na vizitu. V domovech pro seniory je to jiné. Tam Zdravotní klauni přicházejí na návštěvu, za klienty domů. Návštěva je slavnostní okamžik, proto klauni velice dbají na své oblečení, muži elegantní, ženy nazdobené. A přitom barevné, výrazné.

Legraci bereme vážně!

S našimi dárci máme výjimečný vztah. Vážíme si každého z nich, jsme vůči nim otevření, ukazujeme jim, kam jejich vzácná finanční podpora proudí.

TEXT: Alena Seoud, ředitelka fundraisingu a marketingu Zdravotního klauna

Kolem 4500 klauniád zvládne každoročně náš tým 86 profesionálních Zdravotních klaunů. Aby bylo něco takového vůbec možné, potřebujeme mít finanční stabilitu. Bez ní bychom se nemohli rozvíjet, vzdělávat své klauny, zaručit jim, že stojí za to s námi zůstat mnoho let,

vymýšlet nové programy ani splnit to, co našim partnerům v nemocnicích slíbíme. Jsme dobročinná organizace, která je závislá na přímé podpoře dárců, proto je pro nás životně důležité navázat s nimi dlouhodobý vztah založený na transparentnosti.

Pro všechny, všude

Z rozhovorů s našimi dárci víme, že je pro ně hlavní, že rozumějí tomu, co, pro koho a jak děláme. Působíme totiž po celém území České republiky, nejsme vázáni jen na jeden region. Naši podporovatelé mohou najít Zdravotní klauny i v té „svojí“ nemocnici a vidět na vlastní oči, kolik radosti přinášejí. V nemocnici se může (bohužel) ocitnout každé dítě. Dcera, vnouče, syn kamarádky nebo dítě kolegy z práce. A Zdravotní klauni chodí navštěvovat všechny děti, které jsou v nemocnici, bez rozdílu. Není důležité, jakou mají diagnózu, z jakého

prostředí jsou. Jsou zkrátka nemocné a klauni tu jsou pro ně. Právě tahle univerzálnost je to, co naše dárci oslovuje.

Co klaun slíbí, to splní

Největším úspěchem pro mě a celý tým, který se o dárci a získávání finanční podpory stará, je, že naše financování je bezpečné a že máme kolem sebe skutečně širokou a věrnou dárcovskou základnu. Dlouhodobí dárci totiž vědí, že i když je s klauny velká legrace, jsme profesionální a fungujeme vlastně jako každá jiná firma. Plánovat návštěvy téměř na třech stovkách nemocničních oddělení po celé zemi vyžaduje hodně práce a času. Co nemocnicím slíbíme, to dodržíme. Nerušíme klauniády, protože klaun náhle onemocní, urychleně za něj zaskočí jiný. Právě díky stabilnímu financování jsme schopní udržet a rozvíjet početný klaunský tým, který slíbenou práci odvede.

Většinu z našich dárců tvoří jednotlivci. Lidé, kteří v naší práci vidí smysl a kteří nás podpoří svými vlastními penězi. Vážíme si každého z nich. Dobře víme, že poslat nám z důchodu či nízkého příjmu každý měsíc padesát či dvě stě korun je pro toho konkrétního člověka vysoká částka. Mohl by si za ní pořídit cokoli, ale místo toho pošle nemocným radost.

Od začátku jsou s námi i firmy. Jsou mezi nimi i velké korporace, ale hlavně v poslední době se přidávají rodinné české společnosti, které v naší práci vidí smysl. Stalo se, že jsme měli od majitele jedné takové firmy přislíbený první dar a najednou nám přišel dvojnásobek. Když totiž paní účetní viděla vystavenou darovací smlouvu vysvětlila panu majiteli svými slovy smysl klaunské práce i sama za sebe. Její vnouček bohužel těžce onemocněl a na oddělení dětské onkologie si Zdravotní klauny zamiloval.

Často nás tedy podpoří člověk, který potká v těžkých okamžicích života svých blízkých Zdravotní klauny

Naši Dárci

- 85 % jsou individuální dárci
- v současné době kolem sebe máme přes 40 000 lidí, kteří nás aktivně podporují
- firmy a podnikatelé nám mohou kromě finančního daru pomoci také poskytnutím služby nebo pomůcek, jako jsou respirátory či barevné punčochy milované klaunkami
- finanční podporu máme nově také od městských úřadů, které tak mohou přispět na klauniády své komunity

a pochopí, v čem je jejich kouzlo skryté. Důležité ale je, že si nás takoví lidé najdou sami. Příjemce naší služby aktivně neoslovujeme – i takové pravidlo jsme zařadili do našeho etického kodexu. Jsme rádi, že naší transparentností a myšlenkou univerzální pomoci prostřednictvím smíchu také svým dílem pomáháme

v Česku rozvíjet myšlenku dárcovství.

S velkou radostí vidíme i kreativitu našich dárců. Třeba teď se chystá jedna krásná svatba, kdy budoucí manželé poprosili své blízké, ať místo zakoupení svatebních darů pošlou příspěvek Zdravotním klaunům. A také nás někdy v rodinách dědí, doslova. Pravidelnou podporu od svých stárnoucích rodičů přejímají jejich děti, někdy je s námi už třetí generace.

Jednoduchá myšlenka

Spektrum lidí, kteří nás mohou podpořit, je neomezené. Stejně jako naše služba. A v tom je unikátnost Zdravotních klaunů, protože takových projektů moc není. Když císařovna Marie Terezie zaváděla povinnou školní docházku, také se ptala jednoduše. Má dítě chodit do školy? Ano, bez rozdílu! Podobně se ptáme i my. Je dítě v nemocnici? A má se v té nemocnici smát? Ano! Rozvíjet svoji osobnost a zažít krásné chvíle plné smíchu si zaslouží naprosto každé dítě.

Hlásí se *Suchý*

TEXT: Petr Jarčevský

Divadelník, skladatel, textař. A klaun, hlavně klaun!

Jiří Suchý pluje vesmírem humoru už pěknou řádku let.

A kousek humoru dokázal propašovat i na operační sál – stejně jako my!

Co jsou podle Vás dělá klauna klaunem? A do jaké míry považujete své divadelní působení za klaunské?

Vyjdou z Jana Wericha: ten považoval za klauna každého, kdo ovládal umění rozesmát lidi. Mohl, ale nemusel mít červenou Polívkovskou kouli místo nosu. Klaunem byl podle něho Charlie Chaplin. Werich s Jiřím Voskovcem oznamovali divákům své klaunství bílými maskami, s Miroslavem Horníčkem pak bizarním oblečením. Za klauny považoval dokonce i nás s Jiřím Šlitrem a Jitkou Molavcovou. Brali jsme to od něj jako vyznamenání. A za doklad našeho klaunství jsme považovali klobouky, jaké už se dávno nenosí.

Proč si tolik komiků včetně Vás spojujeme s pokrývkami hlavy?

To už tak nějak vzniklo. Kašpárek měl čepici s rolničkami, Harpo Marx rozšlápnutý cylindr, Vlasta Burian si posadil na hlavu to, co zrovna vyžadovala role – někdy i nic...

Nestýská se vám po kloboucích?

Vidíte, to mě nenapadlo. Asi je to tím, že na stýskání nemám čas.

Těžíte při tvorbě divadelních postav z vlastních chyb a nedostatků, jako to dělají klauni? Jsou pro vás chyby a omyly tvůrčími partnery?

Postavy Jonáš a Melicharová jsme vystavěli na bezmezném naivním obdivu hospodyně Melicharové k vysloužilému kabaretiérovi, který si ten obdiv nezaslouží a Melicharová

Jiří Suchý

Spoluzakladatel Divadla Semafor a Divadlo Na zábradlí, který mnohé z nás naučil rozumět divadelnímu humoru. Vzácný příklad komika, který funguje ve dvojici. Vystupoval s Miroslavem Horníčkem, Ivanem Vyskočilem, Jiřím Šlitrem, dlouhá léta je jeho hlavní divadelní partnerkou Jitka Molavcová.

mu s ním jde na nervy. A co se týká chyb a omylů, ty patří neodmyslitelně k tvůrčí práci.

Jak pracujete s humorem mimo jeviště? Jsou místa, kam humor podle Vás nepatří?

V životě s humorem nepracuju vědomě. Když se dostaví vtipný nápad, dám ho svému okolí k dispozici a odměnou je mi vlídná atmosféra. Uplatňovat humor samozřejmě nelze všude – márnice je například jedno z míst, kam se nehodí. Ale takových bezhumorných zón není mnoho. Víc je těch, kde je vítán.

Existuje něco takového jako konzervativní humor?

Konzervativní humor bývá hlubší. A provozovat ho je těžší než dělat humor třeskutý, který si mnohdy vystačí s jadrnými výrazy. Stačí tabuizované slovo a hned je veselo. I to jsem si ověřil.

Nemocnice všichni považujeme za smutná místa a nechce se nám do nich. Máte nějaký zážitek s lékařem či nemocnicí, který by svědčil o opak?

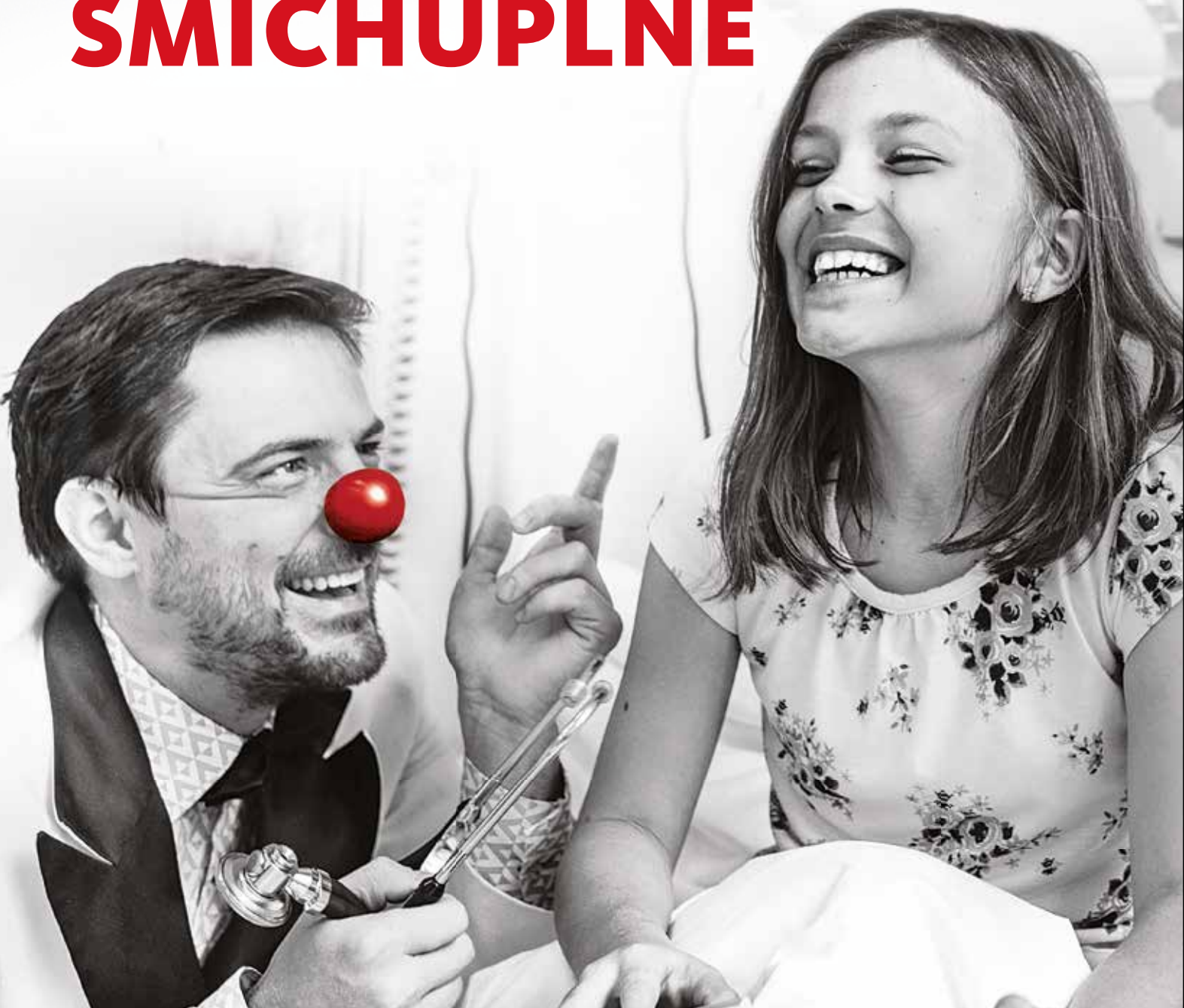
Když mi vyměňovali v nemocnici čočku v oku, po celou operaci jsem dělal zúčastněným baviče. Začal jsem tím, že jsem prosil doktora, aby si počíнал opatrně, že operuje mé předposlední oko. To při místním umrtvení šlo. Když mi brali žlučník, mlčel jsem, protože narkóza mně nedovolila dělat si z toho srandu. Mám za to, že vnášet do nemocničního prostředí humor může být velmi záslužná věc. Tedy jak kdy.

Je něco, co byste rád popřál či vzkázal organizaci Zdravotní klaun?

Aby neváhalo její členstvo vstoupit tam, kde je vítáno. Myslím, že rozesmávat děti je velmi důležité a vděčné. Nechtě se vám vaše práce daří – přeje Jiří Suchý, český komediant a klaun.

BEZHUMORNÝCH ZÓN NENÍ MNOHO.
VÍC JE TĚCH, KDE JE HUMOR VÍTÁN.

POMÁHEJTE SMÍCHUPLNĚ

Pomozte, aby se děti v nemocnicích zase smály. Má to smysl! Vážně.

ZDRAVOTNÍ KLAUN

Darujte smích: 20 20 20 20 20 / 0600
www.darovatsmich.cz